

Хоружа А.В.

студентка,

Науковий керівник: Файєр О.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

Харківський національний університет

імені В.Н. Каразіна

ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ЗА НЬЮ-ЙОРКСЬКОЮ КОНВЕНЦІЄЮ ООН 1958 РОКУ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Міжнародний арбітраж відіграє важливу роль у врегулюванні питань, які виникають між суб'єктами міжнародного приватного права при здійсненні міжнародної зовнішньоекономічної діяльності. Існує низка міжнародно-правових документів, які застосовуються при розгляді приватноправових справ: Нью-Йоркська конвенція про визнання і приведення у виконання іноземних арбітражних рішень 1958 року (далі за текстом – Нью-Йоркська Конвенція), Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 року, Типовий арбітражний регламент 2010 року і Типовий закон ЮНСІТРАЛ 1985 року (в ред. 2006 року) тощо. Але особливе місце займає Нью-Йоркська Конвенція 1958 року, яка є найбільш глобальною у цій сфері угодою, котра широко використовується державами з метою гарантування чітко встановленої системи вирішення спорів.

Актуальність цього дослідження полягає у питанні співвідношення Нью-Йоркської Конвенції 1958 р. та внутрішнього законодавства держави при виконанні арбітражного рішення. Адже зазначена конвенція надає національним судам повне право на визнання та виконання такого рішення та навпаки, але з іншого боку, посилаючись на ст. I п. 1 цієї конвенції, варто зазначити, що державою повинні визнаватися та виконуватися будь-які арбітражні рішення, котрі винесені за її межами, що свідчить про можливість обмеження повноважень національних судів [1].

Для більш детального ознайомлення з вищезазначеною проблемою необхідно розглянути досвід різних держав щодо застосування Нью-Йоркської Конвенції.

Так, досить цікавою є справа 1379 Князівства Ліхтенштейн щодо положень ст. IV(2) Нью-Йоркської Конвенції від 7 липня 2013 року. Справа стосувалася визнання та виконання рішення, яке було прийняте Міжнародною Торговою Палатою. Основна суперечність полягала у тому, що рішення, яке було винесено англійською мовою, було перекладене та засвідчене не офіційним перекладачем (відповідно до

ст. 5 Закону від 26 листопада 1999 року про допуск перекладачів до участі в судовому та адміністративному провадженні (LGBI 2000/15), про порушення положень якого вказав Верховний Суд), а швейцарським перекладацьким агентством. Попередньо розглянувши справу, апеляційний суд клопотання про визнання та приведення у виконання рішення відхилив, посилаючись на ст. II Нью-Йоркської Конвенції, в якій чітко вказано про те, що переклад арбітражного рішення має бути засвідчений дипломатичною або консульською установою чи офіційним перекладачем. До того ж Верховний Суд Князівства Ліхтенштейн зазначив, що апеляційний суд не мав достатніх підстав не задовольнити клопотання щодо визнання і приведення у виконання арбітражного рішення. Верховний Суд керувався тим, що відсутність офіційно підтвердженого перекладу є порушенням формальних вимог, які не свідчать про грубе недотримання положень Нью-Йоркської Конвенції 1958 р. та дає можливість сторонам уникнути схожої ситуації шляхом надання часу для усунення проблеми та завірення документу сертифікованим перекладачем. Цікаво, що ця справа безпосередньо перегукується із суперечкою, яка виникла на підставі дотримання формальної процедури з приводу того ж мовного питання між австрійською компанією та її іспанським партнером у 2009 році. Справа у тому, що хоча рішення було прийняте знову-таки англійською мовою, і був у наявності завірений переклад німецькою мовою, але серед переліку документів, які були необхідні для приведення у виконання арбітражного рішення, не було надано перекладу обґрунтування рішення німецькою. У зв'язку з цим було порушено справу на підставі ст. IV (2) Нью-Йоркської Конвенції 1958 р., про яку вже згадувалося вище. Справу було передано до апеляційного суду, який зазначив, що надання перекладу обґрунтування рішення не є обов'язковою умовою та не вимагалось від сторін, а пізніше вже Верховний Суд Австрії підтвердив ухвалу апеляційного суду та зазначив, що немає ніяких підстав для відмови у приведенні у виконання арбітражного рішення [3].

Інша справа є у практиці Боснії та Герцеговини. Спір між словенською компанією та Боснією та Герцеговиною (відповідач) від 17 вересня 2012 р. у зв'язку з виплатою боргу та електропостачання. Ситуація ускладнювалася тим, що пред'явник (словенська компанія) оскаржив можливість розгляду справи в арбітражі на підставі недійсності арбітражної угоди (попри наявність арбітражного застереження в угодах про самоврядування, укладених сторонами з 1981 р.), а Об'єднання югославської енергетичної промисловості

припинило своє існування як і сама Соціалістична Федеративна Республіка Югославія. Спочатку справа була розглянута Окружним судом із торгових справ у Беліні, а згодом Вищим судом із торгових справ у Баня-Луці, який повернув справу на повторний розгляд. Тоді вже Окружний суд з торгових справ зазначив, посилаючись на ст. II Нью-Йоркської Конвенції 1958 р., що держава повинна визнати договір, укладений у письмовій формі, а його сторони зобов'язані вирішувати всі спори, що можуть виникнути між ними на підставі як конкретних договірних, так і будь-яких інших правовідносин. До того ж суд підтвердив, що Об'єднання югославської енергетичної промисловості припинило своє існування, але відповідно до Закону про припинення діяльності асоціації югославської енергетичної промисловості всі права, зобов'язання тощо були передані організаціям «Енергетична промисловість Сербії» і «Мережа енергопостачання Сербії». Стосовно питання про дійсність арбітражної угоди суд наголосив, що внутрішньодержавне законодавство не містить будь-яких положень, які б надавали офіційне визначення дійсності зазначеної угоди. На підставі вищезазначеного, суд підтвердив відсутність у нього юрисдикції у цій справі, враховуючи факт наявності та дійсності арбітражної угоди, а тому відхилив клопотання позивача [2].

Як можна побачити, Рішення Верховного Суду Князівства Ліхтенштейн і справа між словенською компанією та Боснією і Герцеговиною стосовно врегулювання спору щодо приведення у виконання рішення в арбітражі є безпосереднім свідченням застосування положень згаданої конвенції та прикладом вдалого їх узгодження з нормами національного законодавства.

Таким чином, можна зробити висновок, що арбітражне рішення підлягає добровільному виконанню сторонами, оскільки учасники процесу самостійно обрали арбітраж у ролі засобу врегулювання спору. Але існують випадки, коли сторони ухиляються від виконання прийнятого за їхньою згодою рішення і для врегулювання таких питань успішно використовуються положення Нью-Йоркської Конвенції 1958 р., яка є ефективним інструментом уникнення колізій між різними правовими системи та міжнародним приватним правом.

Список використаних джерел:

1. Конвенция Организации Объединенных Наций о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений 1958 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.newyorkconvention.org/11165/web/files/original/1/5/15444.pdf>.
2. Комиссия Организации Объединенных Наций по праву международной торговли. Дела, связанные с Типовым законом ЮНСИТРАЛ о международном торговом арбитраже (ТЗА) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V17/061/18/PDF/V1706118.pdf?OpenElement>.
3. Case law on unilateral texts (clout). United Nations Commission on International Trade Law [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/V14/043/77/PDF/V1404377.pdf?OpenElement>.